

Randers Amts 1ste Valgfreds (Jakob Jensen) udtalte sig for at faae en almindelig Frihed, men jeg nægter ikke, at jeg synes, han slog ind paa en Vej, man ikke kan følge. Som et Exempel af det Meget, han udtalte, skal jeg blot henlede Opmærksomheden paa, at han vilde have Forældrene vindiceret Ret til at angive, hvilke Timer om Ugen de vilde have, at Børnene skulde besøge Skolen; jeg veed rigtignok ikke, hvorledes det skulde være muligt at holde Skole paa den Maade. Det er besværligt nok alligevel at holde Skole, men skulde man gaae ind paa den Bestemmelse, at enhver Beboer i Sognet kunde sige: den Dag skal min Søn komme i Skole, og den Dag skal han blive hjemme, saa troer jeg, at det vilde blive aldeles ugjærligt. Dersom man turde slutte fra de forskjellige Udtalelser, der ere faldne her idag, og dem, der fremkom forrige Gang, forekommer det mig, at man er saa aldeles uklar med Hensyn til det hele Spørgsmaal, at jeg tvivler paa, at det vil kunne løses, før der bliver taget fat fra oven af, før man forelægger en Organisationsplan af langt større Omfang end den Stump, som her foreligger.

Jacob Jensen: Det ærede Medlem, som sidst satte sig, meente det vilde blive umuligt for Læreren at holde Skole, dersom det overlodes hver Familiefader at begære visse Timers Underviisning i visse Dage af Ugen, i hvert Sommerhalvaar, for sit Barn; men afsæet fra, at den Underviisning, som ydes Almuesbørnene paa Landet i Sommerhalvaaret, ikke har synderlig at betyde, formedelt Børnernes Uimodtagelighed, maa jeg bemærke, at det ogsaa efter den nuværende Tingenes Orden af samme Grund, som den ærede Rigsdagsmand antydede, maa være Læreren umuligt at holde Skole; thi det er factiss, at Forældre, som ikke andse en liden Mulet, at sige, fordi deres Børns Arbejde indbringer dem, mere, end Mule-

ten beløber, beholde disse hjemme, naar de finde for godt. De samme Misligheder ere altsaa tilstede, hvad enten det af mig antydede Forslag vedtages eller ikke.

Grundtvig: Skjøndt jeg efter min Erfaring og Overbeviisning ingenlunde tør tillægge Danmark den Lovtale, at dens Almue skulde være den bedst oplyste i Verden, da jeg tværtimod maa sige, at den efter min fulde Overbeviisning er meget daarligt oplyst, og det kunde heller ikke være anderledes efter de Anstalter, man hidtil har gjort, saa er det dog ligefrem, at jeg maa være enig med flere ærede Rigsdagsmænd derom, at jo før, jeg vil ikke sige, al Evang, thi det er i Begrebet kun saaledes en Modfætning, man har sat imod Frihed og fører til noget reent Galt, nei, al Trældom — det er den rette Modfætning mod Frihed i det borgerlige Liv —, at den hele Skoletrældom maa falde bort saasnart som muligt. Jeg er vis paa, at det vilde være til største Gavn baade for Skolerne og for dem, som besøge dem. Jeg er vis paa, at det aldrig kan være andet end daarlige Skolelærere, der ønske, at hele Befolkningens Børn skulde drives sammen i deres Skoler. Om de end havde, hvad de jo tidt af Partissked kunne have, langt større Forestillinger om, hvad de kunne udrette med Børnene i den Alder og paa den Maade, end jeg har, saa vilde de dog finde, at det vilde være aldeles imod deres Skolars Interesse, om Børnene skulde jages sammen derfra hele Districtet, da Classerne vistnok paa de fleste Steder vilde blive saa overfyldte, at de meget godt vide, at de Intet kunne udrette der. Derfor kunde jeg ikke noksom forundre mig over, at Ministeren fandt nogen Betænkelighed ved, at Børnene kunne udskrives uden videre, naar de vare 14 Aar; thi kunne Skolerne bare komme til at rumme dem, der ere under 14 Aar, saa naae de virkelig ikke mere i vor Tid.